

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE CLUJ-NAPOCA

BIBLIOGRAFIA ISTORICĂ A ROMÂNIEI

V

1974—1979

BIBLIOGRAFIE SELECTIVA

Autori:

ȘTEFAN PASCU, GHEORGHE HRISTODOL,
MARCEL ȘTIRBAN, LUDOVIC BÁTHORY, GHEORGHE IANCU,
NICOLAE BOCȘAN, IOAN NISTOR

Traducerea în limba franceză: DELIA MARGA

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
BUCUREȘTI, 1980

Bibl. Inst. de Inv. Superior Cluj
INV. Nr. 81.593 80

22 APR 1985

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA”
— SIBIU —
INVENTARIAT 1988

Sumar

Cuvînt introductiv	5
Explicații introductive	8
Avant—propos	10
Explications préliminaires	13
Lista abrevierilor	14

A. PROBLEME GENERALE

I. ISTORIOGRAFIA ȘI ACTIVITATEA UNOR ISTORICI ROMÂNI

1. Studii privind dezvoltarea istoriografiei românești	
a. Probleme generale ale istoriei	17
b. Istorie veche	18
c. Istorie medie	19
d. Istorie modernă	19
e. Istorie contemporană	20
2. Studii privind reflectarea istoriei României în istoriografia universală	20
3. Viața, activitatea și concepțiile unor istorici români	21

II. PROBLEME TEORETICE ȘI METODOLOGICE ALE ȘTIINTELOR SOCIALE

1. Probleme teoretice și metodologice ale istoriei. Relația dintre istorie și alte științe	35
2. Probleme teoretice și metodologice ale științelor sociale înrudite cu istoria (politologia, filozofia, economia politică, sociologia, etnografia, dreptul, filologia)	36

III. BIBLIOGRAFII

37

IV. IZVOARE ISTORICE

1. Izvoare documentare	
a. Izvoare generale	38
b. Istorie medie	39
c. Istorie modernă	42
d. Istorie contemporană	44
2. Izvoare narative: Cronici. Cronografe. Letopisețe	45
3. Memorialistică	
a. Evul mediu	47
b. Epoca modernă	47
c. Epoca contemporană	48
4. Descrieri de călătorie	49
5. Izvoare literare	50
6. Izvoare epistolare	51

V. ȘTIINȚELE AUXILIARE ALE ISTORIEI

1. Arhivistică	
a. Știința și istoria arhivisticii	57
b. Figuri de arhiviști	58
c. Îndrumătoare, inventare, cataloage, prezentări de arhive, fonduri și colecții de documente din țară	58
d. Prezentări de fonduri arhivistice din străinătate referitoare la România	60

2. Paleografie	61
3. Diplomatică	61
4. Cronologie	61
5. Epigrafie	
a. Corpusuri de inscripții	62
b. Epigrafie clasică	62
c. Epigrafie medievală	65
6. Numismatică	65
7. Sigilografie	73
8. Heraldică	74
9. Genealogie	75
10. Metrologie	76
11. Demografie, statistică istorică	76
12. Etnografie și folclor	80
13. Toponomastică	83
14. Geografie istorică, cartografie	84
15. Antropologie	85

B. ISTORIA ROMÂNIEI

I. STUDII DE SINTEZĂ (87)

II. ISTORIA STRĂVECHE ȘI VECHĂ

1. Studii și cercetări arheologice generale	92
2. Comuna primitivă	
a. Epoca pietrei	
Paleolitic	96
Neolitic	97
b. Perioada de trecere de la neolitic la epoca metalelor	101
c. Epoca metalelor	
Perioada bronzului	103
Perioada fierului	105
3. Coloniile grecești de la Marea Neagră	109
4. Statul și civilizația geto-dacă (secolele I î.e.n.—I e.n.)	110
5. Perioada romană. Procesul de romanizare	
a. Viața social-economică	114
b. Organizarea administrativă și militară	117
c. Viața cultural-religioasă	121
d. Dacii liberi și alte populații	125
6. Perioada secolelor IV—VIII. Continuitatea autohtonilor	126
7. Încheierea procesului de formare a poporului român și a limbii sale	132

III. ISTORIA MEDIE

1. Lucrări generale	
a. Probleme generale. Viața politică. Relații externe	133
b. Situația social-economică	134
c. Istoria statului, a dreptului și a instituțiilor feudale	135
d. Istoria ostirii	136
e. Istoria bisericii	138
2. Evul mediu timpuriu (secolele IX—XIII)	141
3. Dezvoltarea societății feudale românești (secolul al XIV-lea — mijlocul secolului al XVI-lea)	
a. Dezvoltarea social-economică. Întărirea relațiilor feudale. Lupta antifeudală a maselor producătoare	144
b. Situația politică internă	147
c. Lupta țărilor române pentru apărarea independenței	149
d. Politica externă	151

4. Țările române în timpul dominației otomane (mijlocul secolului al XVI-lea — începutul secolului al XVIII-lea)	
a. Situația social-economică. Accentuarea șerbiei și lupta antifeudală	152
b. Viața politică internă	155
c. Politica externă, lupta pentru independență a țărilor române	156
d. Domnia lui Mihai Viteazul. Unirea țărilor române	157
5. Țările române în timpul dominației habsburgice și a regimului fanariot	
a. Viața social-economică. Reforme sociale, fiscale, juridice și administrative	162
b. Situația politică. Mișcări sociale și naționale	166
c. Răscoala condusă de Horea, Cloșca și Crișan	168
d. Situația externă. Războaiele purtate de Imperiul otoman și urmările lor asupra țărilor române	169

IV. ISTORIA MODERNĂ ȘI CONTEMPORANA

1. Istoria economică și social-politică	
a. Probleme social-politice generale	170
b. Situația social-economică	171
c. Mișcarea muncitorească	172
d. Istoria statului și dreptului	173
e. Istoria militară	174
f. Istoria bisericii	175
2. Biografii	
a. Oameni politici, militanți progresiști	176
b. Militanți socialiști și comuniști	181

V. ISTORIA MODERNĂ

1. Lucrări generale	
a. Dezvoltarea social-economică	186
b. Viața politică. Mișcarea muncitorească	188
c. Istorie militară	190
2. Formarea națiunii române	192
3. Revoluția condusă de Tudor Vladimirescu	193
4. Țările române între anii 1821—1848	
a. Dezvoltarea social-economică	194
b. Situația politică internă și externă. Frământări social-politice premergătoare revoluției de la 1848	195
5. Perioada 1848—1878	
a. Revoluția de la 1848—1849	196
b. Evoluția Principatelor române între anii 1849—1859	202
c. Unirea principatelor și domnia lui Al. I. Cuza	203
d. Situația teritoriilor românești de sub dominația străină între anii 1849—1867	206
e. România și teritoriile românești de sub dominația străină între anii 1866—1877	
1. Dezvoltarea capitalismului. Începuturile mișcării muncitorești	207
2. Viața politică	208
3. Activitatea diplomatică	209
f. Cucerirea independenței României (1877—1878)	210
6. România și teritoriile românești de sub dominația străină între anii 1879—1918	
a. Dezvoltarea social-economică	321
b. Mișcarea muncitorească și socialistă	232
c. Problema agrară. Mișcări și răscoale țărănești	235
d. Situația politică din România	239

e. Luptele de emancipare națională ale românilor. Mișcarea memorandistă	240
f. Politica externă a României	242
g. România în timpul primului război mondial	243
7. Desăvârșirea statului național unitar român	248

VI. ISTORIA CONTEMPORANĂ

1. Lucrări generale (1918—1979)	
a. Situația social-economică și viața social-politică	254
b. Istoria militară	254
c. Relații externe	256
2. România între 1 Decembrie 1918 — 23 August 1944	
a. Situația social-economică (industrie, comerț, finanțe, transporturi)	
1. 1918—1944	256
2. 1918—1929	257
3. 1929—1944	258
b. Situația agriculturii și a țărănimii. Reforma agrară și mișcării țărănești	258
c. Viața politică	
1. 1918—1944	260
2. 1918—1933	262
3. 1934—1940	263
4. 1940—1944	264
d. Mișcarea muncitorească și democratică (1918—1944)	265
1. Avântul revoluționar și dezvoltarea mișcării muncitorești (1918—1921)	266
2. Crearea Partidului Comunist Român (1921)	268
3. Mișcarea muncitorească (1922—1929)	268
4. Lupta clasei muncitoare în perioada crizei economice (1929—1933)	269
5. Mișcarea muncitorească. Lupta împotriva pericolului fascist (1934—1940)	269
6. Mișcarea muncitorească și rezistența antifascistă (1940—1944)	272
e. Politica externă (1918—1944)	274
3. România de la 23 August 1944 la 30 Decembrie 1947	
a. Revoluția de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă	276
b. Participarea României la războiul antihitlerist	280
c. Instaurarea puterii revoluționar-democratice (6 Martie 1945)	282
d. Reforma agrară din 1945	283
e. Situația politică. Lupta pentru transformări social-economice revoluționare și refacerea economiei (1944—1947)	283
f. Politica externă	287
g. Proclamarea Republicii (30 Decembrie 1947)	287
4. România pe drumul construirii societății socialiste	
a. Probleme generale ale construcției socialiste. Trăsături ale societății socialiste multilateral dezvoltate	288
b. Formarea partidului unic al clasei muncitoare din România	290
c. Naționalizarea principalelor mijloace de producție (11 iunie 1948)	291
d. Istoria statului și a dreptului socialist	291
e. Istoria militară	292
f. Dezvoltarea economiei. Industrializarea socialistă	293
g. România în economia mondială. Participarea la colaborarea economică internațională	295
h. Cooperativizarea agriculturii. Dezvoltarea agriculturii socialiste	295

i. Evoluția structurii sociale	296
j. Națiunea socialistă. Rezolvarea problemei naționale	296
k. Viața politică. Democrația socialistă	297
l. Politica externă a României socialiste	297

VII. ISTORIE LOCALĂ 301

VIII. ISTORIA CULTURII

1. Probleme generale	314
2. Relații între cultura românească și cultura universală	317
3. Viața, activitatea și concepțiile unor oameni de știință și cultură români	320
4. Instituții de cultură	
a. Instituții și societăți culturale și științifice	336
b. Monumente istorice	339
c. Muzee, case memoriale, locuri istorice	347
d. Biblioteci, biblioteconomie	351
5. Istoria științelor	
a. Științele naturii	353
b. Istoria tehnicii	354
c. Istoria medicinei și a organizării sanitare	354
d. Istoria științelor sociale. Istoria și critica unor doctrine și concepții social-economice, politice și filozofice	356
e. Științe filologice	358
1. Istoria limbii	358
2. Istoria literaturii	360
6. Istoria artelor	
a. Istoria artelor plastice și a arhitecturii	361
b. Istoria muzicii	367
c. Istoria teatrului, dramaturgiei și cinematografeii	367
7. Istoria scrisului și a cărții	
a. Istoria scrisului	368
b. Istoria cărții manuscrise	368
c. Istoria tiparului și a cărții	371
d. Istoria presei	375
8. Istoria învățământului	
a. Studii generale	383
b. Istoria gândirii pedagogice	385
c. Istoria învățământului elementar și mediu	386
d. Istoria învățământului superior	389

C. ISTORIA UNIVERSALĂ

I. PROBLEME TEORETICE ALE DEZVOLTĂRII SOCIAL-POLITICE	391
II. ISTORIOGRAFIA. MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE INTERNAȚIONALE	392
III. LUCRĂRI DE SINTEZA	394
IV. EPOCA VECHĂ	396
V. EPOCA MEDIE	398
VI. EPOCA MODERNĂ	400
VII. EPOCA CONTEMPORANĂ	
1. Lucrări generale (1917—1979)	403
2. Perioada interbelică (1918—1939)	404
3. Perioada celui de-al doilea război mondial (1939—1945)	406

4. Perioada postbelică

a. Situația social-economică	407
b. Situația social-politică	408
c. Relații și instituții internaționale	410

VIII. ISTORIA CULTURII

1. Studii de istoria culturii, artei și științei	411
2. Personalități ale culturii și științei universale	413

INDICE DE AUTORI	416
----------------------------	-----